

RB-1063-64

B. Ed. Examination

April / May – 2010

(1) Educational Psychology

(2) Current Problems & Modern Trends in
Education in India

(Old Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks :

RB-1063

(1) Educational Psychology

સૂચના :

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="B. Ed."/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="EDUCATIONAL PSYCHOLOGY (OLD)"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="1"/> <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="6"/> <input type="text" value="3"/>	Section No. (1, 2,.....) : <input type="text" value="1"/>
	Student's Signature

- ૧ નીચેનામાંથી ગમે તે પાંચના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : ૨૦
- (૧) બુદ્ધિ પર વારસો અને વાતાવરણની અસર અંગે ચર્ચા કરો.
- (૨) સામાજિકતામિતિનું જ્ઞાન શિક્ષકને કઈ રીતે ઉપયોગી નીવડે છે ? દૃષ્ટાંત આપી સમજાવો.
- (૩) સંતુલિત વ્યક્તિત્વનાં લક્ષણો જણાવો.
- (૪) અભિસંધાન દ્વારા અધ્યયનને સઉદાહરણ ચર્ચો.
- (૫) બુદ્ધિ કસોટીઓના ઉપયોગ જણાવો.
- (૬) માધ્યમિક શાળાઓના સંદર્ભમાં માર્ગદર્શન સેવાઓનું મહત્ત્વ સમજાવો.
- (૭) તત્પરતાના નિયમના શૈક્ષણિક ફલિતાર્થ જણાવો.
- (૮) સ્મૃતિ એટલે શું ? વિસ્મૃતિ થવાનાં સંભવિત કારણો ક્યાં હોઈ શકે ?
- ૨ અનુફલનનો શો અર્થ થાય છે ? અનુફલન અને અપાનુફલન વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો. અપાનુફલનના વિવિધ કારણો અને ઉપાયોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
- અથવા
- ૨ બચાવ પ્રયુક્તિનો અર્થ આપી, નીચેની પ્રયુક્તિઓનાં સંદર્ભમાં માર્ગદર્શક તરીકે શિક્ષકનું મહત્ત્વ સમજાવો :
- (૧) યૌક્તિકીકરણ (૨) તાદાત્મ્ય (૩) દિવાસ્વપ્ન.

- ૩ નીચેનામાંથી કોઈ પણ ત્રણ પર ટૂંકનોંધ લખો :
- (૧) મનની વિવિધ અવસ્થા
 - (૨) સંઘર્ષના પ્રકારો
 - (૩) સિદ્ધિપ્રેરણા અને વર્ગશિક્ષણ
 - (૪) બુદ્ધિના સિદ્ધાંતો
 - (૫) સર્જનશીલ વ્યક્તિનાં લક્ષણો.

ENGLISH VERSION

Instruction : As per the instruction no. 1 of page no. 1.

- 1 Answer briefly any five of the following : **20**
- (i) Mention the effect of heredity and environment on growth of intelligence.
 - (ii) How the knowledge of sociometry is useful to the teacher? Explain with illustration.
 - (iii) Mention the characteristics of a balanced personality.
 - (iv) Explain with illustration learning by conditioning.
 - (v) Mention the use of intelligence test.
 - (vi) Explain the importance of guidance service with reference to secondary school.
 - (vii) Mention the educational implication of laws of readiness.
 - (viii) What is memory? Which may be the probable reasons for forgetting.
- 2 What is meant by adjustment? Clarify the difference between adjustment and maladjustment. Discuss various causes and their solution of Maladjustment in detail.
- OR**
- 2 Give meaning of defence mechanism. Explain the importance of teacher as a guide in context with following mechanisms.
- (i) Rationalization
 - (ii) Identification
 - (iii) Day-dream
- 3 Write short notes on any three of the following :
- (i) Different phases of a mind
 - (ii) Type of conflict
 - (iii) Achievement motivation and classroom teaching
 - (iv) Principles of intelligence
 - (v) Characteristics of creative person.

RB-1064

(2) Current Problems & Modern Trends in Education in India (Old Course)

સૂચના :

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="B. Ed."/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="CURRENT PROBLEMS & MODERN TRENDS IN EDU. IN INDIA"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="1"/> <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="6"/> <input type="text" value="4"/>	Section No. (1, 2,.....) : <input type="text" value="2"/>
Student's Signature	

- ૧ નીચેનામાંથી ગમે તે પાંચના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : ૨૦
- (૧) અર્વાચીન શિક્ષણના ઉદ્દેશો જણાવો.
(૨) શિક્ષક-પ્રશિક્ષક કાર્યક્રમની અગત્ય જણાવો.
(૩) પર્યાવરણ શિક્ષણ સંદર્ભે શાળા કક્ષાએ કયા કાર્યક્રમો યોજી શકાય ?
(૪) સ્થગિતતાનો અર્થ આપી સ્થગિતતા ઘટાડવાના ઉપાયો સૂચવો.
(૫) ખુલ્લા વિશ્વવિદ્યાલયની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી ખુલ્લા વિશ્વવિદ્યાલયના નામ જણાવો.
(૬) કોઠારી પંચની ભાષાનીતિ અંગે ચર્ચા કરો.
(૭) પ્રથમ દશવર્ષીય શિક્ષણનું મહત્ત્વ ચર્ચો.
(૮) વૂડના ખરિતાની ભલામણો જણાવો.
- ૨ “માધ્યમિક શિક્ષણનું ભારતીયકરણ” સંદર્ભે નીચેના મુદ્દાઓની ચર્ચા કરો : ૧૫
- (૧) સંકલ્પના
(૨) લાભ
(૩) મર્યાદાઓ.
- અથવા**
- ૨ માધ્યમિક શિક્ષણની ગુણવત્તા સુધારણામાં નીચેની સંસ્થાઓની ભૂમિકા જણાવો : ૧૫
- (૧) ગુજરાત રાજ્ય શાળા પાઠ્યપુસ્તક મંડળ
(૨) C.T.E.
(૩) N.C.E.R.T.
- ૩ નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણ પર ટૂંકનોંધ લખો : ૧૫
- (૧) શિક્ષણમાં સમાનતકની અગત્ય
(૨) ૧૦+૨+૩ની શિક્ષણ તરાહનાં લક્ષણો
(૩) સ્વનિર્ભર શિક્ષણ પ્રણાલીની તરફેણ અને વિરુદ્ધની દલીલો
(૪) વૈદિક સમયની અને મધ્યકાલીન સમયની શિક્ષણ પદ્ધતિઓની તુલના
(૫) ગુજરાતમાં વ્યવસાયલક્ષી શિક્ષણની સુવિધાઓ.

ENGLISH VERSION

Instruction : As per the instruction no. 1 of page no. 3.

- 1** Answer any **five** of the following in brief :
- (i) Mention the objectives of modern age education.
 - (ii) State the importance of secondary teacher's training programme.
 - (iii) Which programme would you arrange in the school for environmental education?
 - (iv) What is the meaning of stagnation? Suggest the remedies for reducing stagnation.
 - (v) Clear the concept of open university and give the names of open universities.
 - (vi) Discuss the language policy of Kothari Commission.
 - (vii) Discuss the importance of first ten years education.
 - (viii) Mention the recommendation of wood's dispatch.
- 2** Discuss the following points with reference to Indianisation of secondary education. **15**
- (i) Concept
 - (ii) Merits
 - (iii) Demerits
- OR**
- 2** Mention the role of following institutions for improving quality in secondary education. **15**
- (i) Gujarat State School textbook board
 - (ii) Centre for teacher education
 - (iii) National Council for Educational Research and Training.
- 3** Write short notes on any three of the following : **15**
- (i) Importance of equal opportunity in education
 - (ii) Characteristics of 10+2+3 pattern of education
 - (iii) Arguments for favour and against in self finance education pattern
 - (iv) Compare the method of teaching of Vedic age and medieval age education
 - (v) Facilities of vocational education in Gujarat.